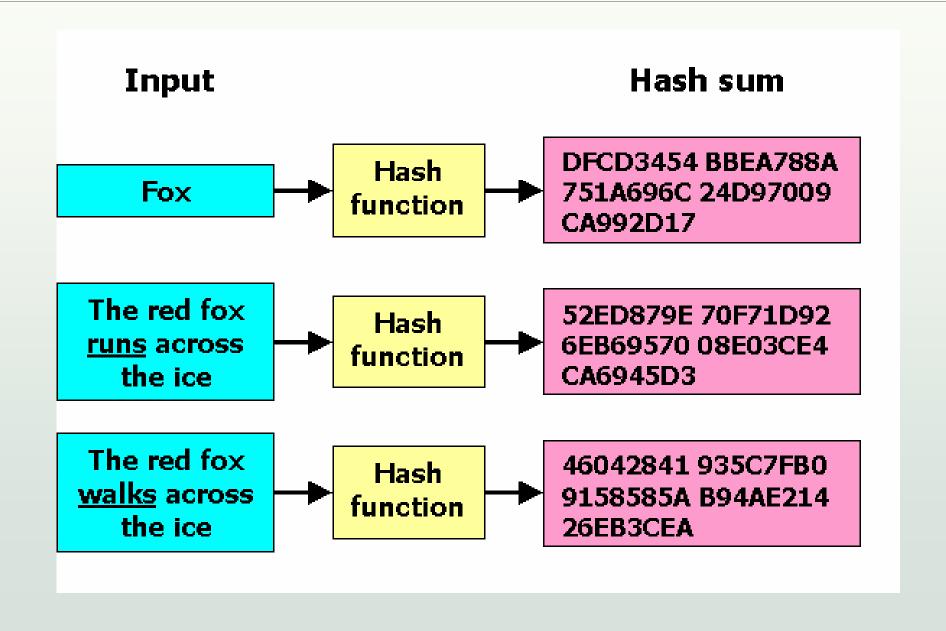
CHƯƠNG 4 HÀM BĂM VÀ CHỮ KÝ SỐ

- Các ứng dụng chú trọng mục tiêu toàn vẹn
 - > Tài liệu được sử dụng giống tài liệu lưu trữ
 - Các thông điệp trao đổi trong một hệ thống an toàn không bị thay đổi/sửa chữa
- "Niêm phong" tài liệu/thông điệp
 - ➤ "Niêm phong" không bị sửa đổi/phá hủy → tài liệu/thông điệp toàn vẹn
 - "Niêm phong": băm (hash), tóm lược (message digest), đặc số kiểm tra (checksum)
 - > Tạo ra "niêm phong": hàm băm

- Mục tiêu: các hàm băm h tạo ra bản nhận dạng (fingerprint) cho một tập tin, thông điệp hay một khối dữ liệu truyền đi nhằm kiểm tra tính toàn vẹn
- ❖ Đặc điểm:
 - H có thể được áp dụng trên khối dữ liệu có độ dài bất kỳ
 - H tạo đầu ra có độ dài cố định
 - H(x) tính toán mọi x tương đối dễ dàng, tạo điều kiện cho việc cài đặt trên phần cứng lẫn phần mềm được thiết thực

- ❖ Đặc điểm:
 - Với bất kỳ giá trị băm h, không thể tính được x sao cho H(x) = h hay H được gọi là hàm một chiều
 - Tính bền xung đột yếu (weak collision resistance): với bất kỳ giá trị x, không thể tính được $y \neq x$ sao cho H(y) = H(x)
 - Tính bền xung đột mạnh (strong collision resistance): không thể tính được một cặp (x, y) sao cho H(x) = H(y)

- Hàm băm có khóa
 - $\succ H: \Sigma^* \times K \rightarrow \Sigma^n$
- Hàm băm không khóa
 - $\succ H: \Sigma^* \to \Sigma^n$

Kỹ thuật tạo hàm băm

- Dùng các hàm mã hóa
 - > CBC
 - RMDP
 - > DM
- Dùng các phép toán số học đồng dư
 - QCMDC
 - > DP
- Dùng các hàm thiết kế đặc biệt
 - MD4/MD5
 - > SHA/SHS

CBC - Chaining Block Cipher

- Mật mã đối xứng
 - Hàm mã hóa E
 - Khóa K
- Hàm băm
 - $\rightarrow m = m_1 m_2 ... m_n$
 - $\triangleright h_i = E(K, m_i XOR h_{i-1})$
 - $\triangleright h = h_n$

RMDP - Rabin, Matyas, Davise, Price

- Mật mã đối xứng
 - Hàm mã hóa E
 - Khóa là các khối của tin
- Hàm băm
 - $\rightarrow m = m_1 m_2 ... m_n$
 - $> h_0 = r (r ng \tilde{a}u nhi \hat{e}n)$
 - $\triangleright h_i = E(m_i, h_{i-1})$
 - $\triangleright h = h_n$

DM - Davies, Meyer

- Mật mã đối xứng
 - Hàm mã hóa E
 - Khóa là các khối của tin
- Hàm băm
 - $\rightarrow m = m_1 m_2 ... m_n$
 - $> h_0 = r (r ng \tilde{a}u nhi \hat{e}n)$
 - $> h_i = E(m_i, h_{i-1}) XOR h_{i-1}$
 - $\triangleright h = h_n$

QCMDC

QCMDC - Quadratic Congruential Manipulation Detection Code

- $\blacktriangleright m = m_1 m_2 \dots m_n$ với m_i là khối n bit
- ightharpoonup p là số nguyên tố sao cho $p \ge 2^{n-1}$
- Hàm băm:
 - $h_0 = r (r ng \tilde{a}u nh i \hat{e}n)$
 - $h_i = (h_{i-1} + m_i)^2 \mod p$
 - \bullet $h = h_n$

DP - Davies, Price

- $m = m_1 m_2 \dots m_n$ với m_i là khối n bit
- \clubsuit p là số nguyên tố sao cho $p \geq 2^r$
- Hàm băm:
 - $> h_0 = 0$
 - $\rightarrow h_i = (h_{i-1} XOR m_i)^2 mod p$
 - $\triangleright h = h_n$

Giải thuật MD5

- Phát triển bởi Ron Rivest tại đại học MIT Input: thông điệp với độ dài bất kỳ
- Output: giá trị băm (message digest) 128 bit
- Giải thuật gồm 5 bước thao tác trên khối 512 bit

- Bước 1: nhồi dữ liệu
 - > Nhồi thêm các bit sao cho dữ liệu có độ dài

```
l \equiv 448 \, mod \, 512 \, hay
```

```
l = n * 512 + 448 (n, l nguyên)
```

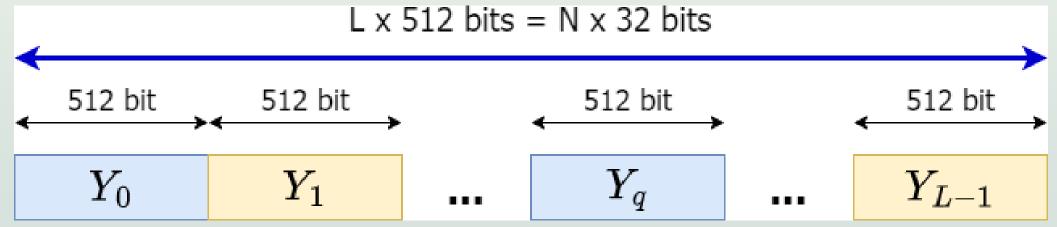
- Luôn thực hiện nhồi dữ liệu ngay cả khi dữ liệu ban đầu có độ dài mong muốn.
 - Ví dụ, dữ liệu có độ dài 448 được nhồi thêm 512 bit để được độ dài 960 bit.

- Bước 1: nhồi dữ liệu
 - Số lượng bit nhồi thêm nằm trong khoảng 1 đến 512
 - Các bit được nhồi gồm 1 bit "1" và các bit 0 theo sau

l = 448 (mod 512)				
K bits	Padding			
Khối dữ liệu ban đâu	100 000	64b		

- Bước 2: thêm vào độ dài
 - Độ dài của khối dữ liệu ban đầu được biểu diễn dưới dạng nhị phân 64-bit và được thêm vào cuối chuỗi nhị phân kết quả của bước 1
 - Nếu độ dài của khối dữ liệu ban đầu > 264, chỉ 64 bit thấp được sử dụng, nghĩa là giá trị được thêm vào bằng K mod 264

- Kết quả có được từ 2 bước đầu là một khối dữ liệu có độ dài là bội số của 512. Khối dữ liệu được biểu diễn:
 - \triangleright Bằng một dãy L khối 512-bit Y_0, Y_1, \dots, Y_{L-1}
 - > Bằng một dãy N từ (word) 32 bit $M_0, M_1, ..., M_{N-1}$ Vậy $N = L \times 16$ (32 × 16 = 512)

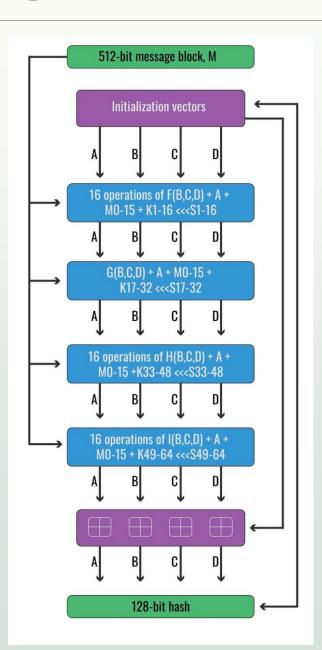
- ❖ Bước 3: khởi tạo bộ đệm MD (MD buffer)
- Một bộ đệm 128-bit được dùng lưu trữ các giá trị băm trung gian và kết quả.
- Bộ đệm được biểu diễn bằng 4 thanh ghi 32-bit với các giá trị khởi tạo ở dạng little-endian (byte có trọng số nhỏ nhất trong từ nằm ở địa chỉ thấp nhất) như sau:

$$A = 67 45 23 01$$
 $B = EF CD AB 89$
 $C = 98 BA DC FE$ $D = 10 32 54 76$

- Bước 3: khởi tạo bộ đệm MD (MD buffer)
 - Các giá trị này tương đương với các từ 32 bit:
 - A = 01 23 45 67
 - B = 89 AB CD EF
 - C = FE DC BA 98
 - D = 76 54 32 10

- ❖ Bước 4: xử lý các khối dữ liệu 512 bit
 - Trọng tâm của giải thuật là hàm nén gồm 4 "vòng" xử lý.
 - Các vòng có cấu trúc giống nhau nhưng sử dụng các hàm luận lý khác nhau gồm:
 - $F(X,Y,Z) = X \wedge Y \vee \neg X \wedge Z$
 - $\blacksquare G(X,Y,Z) = X \land Z \lor Y \land \neg Z$
 - H(X,Y,Z) = X xor Y xor Z
 - $I(X,Y,Z) = Y xor(X \lor \neg Z)$

- Mảng 64 phần tử được tính theo công thức: $T[i] = [232 \times abs(\sin(i))], i$ được tính theo radian
- ightharpoonup Kết quả của 4 vòng được cộng (theo modulo 2^{32} với đầu vào CV_q để tạo CV_{q+1})
- Bước 5: xuất kết quả
 - Sau khi xử lý hết L khối 512-bit, đầu ra của lần xử lý thứ L là giá trị băm 128 bits

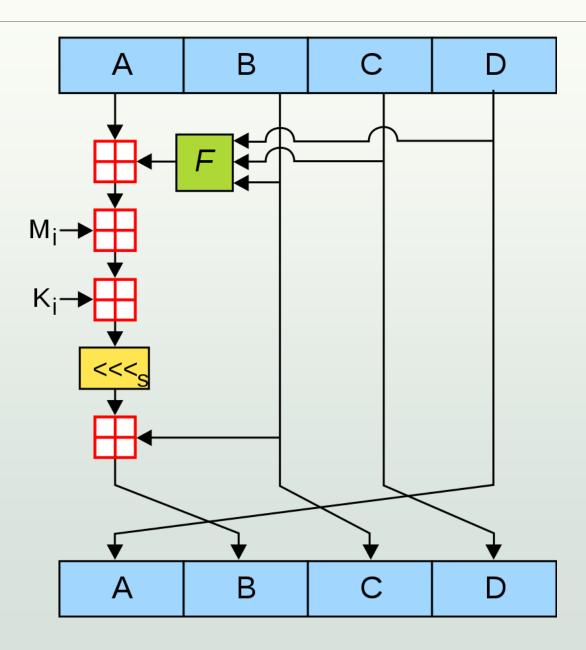

T[1] = d76aa478	T[17] = f61e2562	T[33] = fffa3942	T[49] = f4292244
T[2] = e8c7b756	T[18] = c040b340	T[34] = 8771f681	T[50] = 432aff97
T[3] = 242070db	T[19] = 265e5a51	T[35] = 6d9d6122	T[51] = ab9423a7
T[4] = c1bdceee	T[20] = e9b6c7aa	T[36] = fde5380c	T[52] = fc93a039
T[5] = f57c0faf	T[21] = d62f105d	T[37] = a4beea44	T[53] = 655b59c3
T[6] = 4787c62a	T[22] = 2441453	T[38] = 4bdecfa9	T[54] = 8f0ccc92
T[7] = a8304613	T[23] = d8a1e681	T[39] = f6bb4b60	T[55] = ffeff47d
T[8] = fd469501	T[24] = e7d3fbc8	T[40] = bebfbc70	T[56] = 85845dd1
T[9] = 698098d8	T[25] = 21e1cde6	T[41] = 289b7ec6	T[57] = 6fa87e4f
T[10] = 8b44f7af	T[26] = c33707d6	T[42] = eaa127fa	T[58] = fe2ce6e0
T[11] = ffff5bb1	T[27] = f4d50d87	T[43] = d4ef3085	T[59] = a3014314
T[12] = 895cd7be	T[28] = 455a14ed	T[44] = 4881d05	T[60] = 4e0811a1
T[13] = 6b901122	T[29] = a9e3e905	T[45] = d9d4d039	T[61] = f7537e82
T[14] = fd987193	T[30] = fcefa3f8	T[46] = e6db99e5	T[62] = bd3af235
T[15] = a679438e	T[31] = 676f02d9	T[47] = 1fa27cf8	T[63] = 2ad7d2bb
T[16] = 49b40821	T[32] = 8d2a4c8a	T[48] = c4ac5665	T[64] = eb86d391

Giải thuật MD5 - Hàm nén

- Mỗi vòng thực hiện 16 bước, mỗi bước thực hiện các phép toán để cập nhật giá trị buffer ABCD, mỗi bước được mô tả như sau
 - $\triangleright B \leftarrow B + ((A + F(B, C, D) + X[k] + T[i]) <<< s)$
 - A,B,C,D: các từ của thanh ghi
 - F: một trong các hàm F, G, H, I
 - <<< s: dịch vòng trái s bit</p>
 - $M_i \sim X[k]$: từ 32-bit thứ k của khối dữ liệu 512 bit. k = 1...15
 - $K_i \sim T[i]$: giá trị thứ i trong bảng T
 - +: phép toán cộng modulo 232

Giải thuật MD5 - Hàm nén

Giải thuật SHA-1

- Secure Hash Algorithm (SHA) phát triển bởi National Institute of Standard and Technology (NIST)
- Dầu vào: thông điệp với độ dài tối đa 264 bit
- Dầu ra: giá trị băm (message digest) có độ dài 160 bit
- Giải thuật gồm 5 bước thao tác trên các khối 512 bit

Bước 1: nhồi thêm dữ liệu

- Thông điệp được nhồi thêm các bit sao cho độ dài $l \equiv 448 \ mod \ 512 \ hay$ $l = n * 512 + 448 \ (n, l \ nguyên)$
- > Thông điệp luôn luôn được nhồi thêm dữ liệu
- Số bit nhồi thêm nằm trong khoảng 1 đến 512
- Phần dữ liệu nhồi thêm bao gồm một bit 1 và theo sau là các bit 0

Bước 2: thêm vào độ dài

- Độ dài của khối dữ liệu ban đầu được biểu diễn dưới dạng nhị phân 64-bit và được thêm vào cuối chuỗi nhị phân kết quả của bước 1
- > Độ dài được biểu diễn dưới dạng nhị phân 64-bit không dấu
- Kết quả có được từ 2 bước đầu là một khối dữ liệu có độ dài là bội số của 512.
- Khối dữ liệu được biểu diễn:
 - Bằng một dãy L khối 512 bit Y_0, Y_1, \dots, Y_{L-1}
 - Bằng một dãy N từ (word) 32 bit $M_0, M_1, \ldots, M_{N-1}, N = L \times 16$

❖ Bước 3: khởi tạo bộ đệm MD (MD buffer)

- Một bộ đệm 160 bit được dùng lưu trữ các giá
- trị băm trung gian và kết quả.
- Bộ đệm được biểu diễn bằng 5 thanh ghi 32 bit với các giá trị khởi tạo ở dạng big-endian (byte có trọng số lớn nhất trong từ nằm ở địa chỉ thấp nhất) như sau:
 - A = 01 23 45 67
 - B = 89 AB CD EF
 - C = FE DC BA 98
 - D = 76 54 32 10
 - E = C3 D2 E1 F0

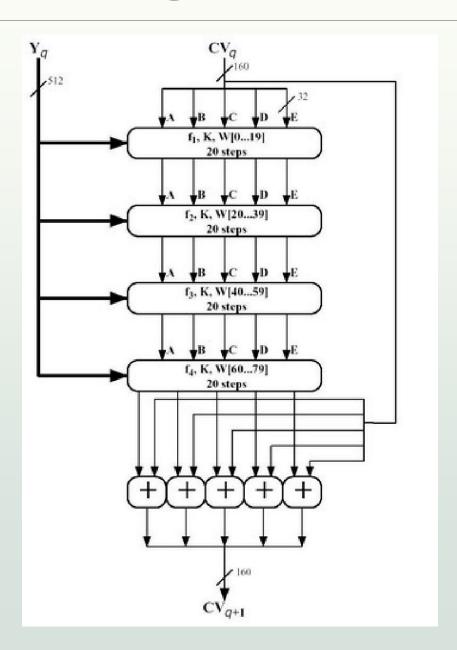
Bước 3: khởi tạo bộ đệm MD (MD buffer)

- Các giá trị này tương đương với các từ 32 bit sau:
 - A = 01 23 45 67
 - B = 89 AB CD EF
 - C = FE DC BA 98
 - D = 76 54 32 10
 - E = C3 D2 E1 F0

❖ Bước 4: xử lý các khối dữ liệu 512 bit

- Gồm 4 vòng lặp thực hiện tất cả 80 bước
- \blacktriangleright 4 vòng lặp có cấu trúc như sau, chỉ khác nhau ở các hàm logic f_1, f_2, f_3, f_4
- Mỗi vòng có đầu vào gồm khối 512 bit và một bộ đệm 160 bit ABCDE.
- > Thao tác sẽ cập nhập giá trị bộ đệm

- ❖ Bước 4: xử lý các khối dữ liệu 512 bit
 - \blacktriangleright Mỗi bước sử dụng một hằng số $K_t(0-79)$
 - $K_t = 5A827999 (0 \le t \le 19)$
 - $K_t = 6ED9EBA1(20 \le t \le 39)$
 - $K_t = 8F1BBCDC (40 \le t \le 59)$
 - $Kt = CA62C \ 1D6 \ (60 \le t \le 79)$
 - ightharpoonup Đầu ra của 4 vòng (bước 80) được ... đầu ra của bước CV_q để tạo ra CV_{q+1}

Bước 5: xuất kết quả

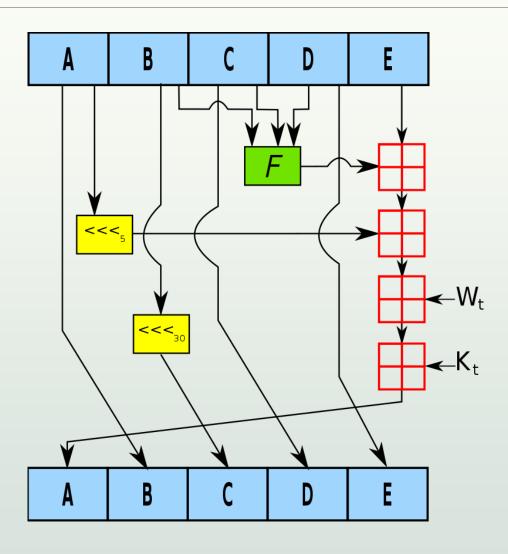
- Sau khi thao tác trên toàn bộ L khối. Kết quả của khối thứ L là bảng băm 160 bit
- Giải thuật được tóm tắt như sau
 - $CV_0 = IV$
 - $CV_{q+1} = SUM_{32}(CV_q, ABCDE_q)$
 - \blacksquare $MD = CV_L$

- Bước 5: xuất kết quả
 - > Với
 - IV = giá trị khởi tạo của bộ đệm ABCDE
 - $ABCDE_q$ = đầu ra của hàm nèn
 - L = số khối 512 bit của thông điệp
 - SUM_{32} = phép cộng modulo 2^{32} trên từng từ (32 bit) của đầu vào
 - MD = giá trị băm

Giải thuật SHA-1: Hàm nén

- Giải thuật thực hiện tất cả 80 bước, mỗi bước được mô tả như sau:
 - \triangleright $A \leftarrow E + f(t, B, C, D) + S^5(A) + W_t + K_t$
 - \triangleright $B \leftarrow A$
 - \succ $C \leftarrow S^{30}(B)$
 - \triangleright $D \leftarrow C$
 - \triangleright $E \leftarrow D$
- Trong đó:
 - > A, B, C, D, E = các từ trong bộ đệm
 - > t = số thứ tự của bước
 - \rightarrow f(t,B,C,D) = làm logic tại bước t
 - \gt S_k = dịch vòng trái k bit
 - $\gg W_t$ = từ thứ t của khối dữ liệu
 - $\succ K_t$ = hằng số
 - \rightarrow + = phép cộng modulo 2^{32}

Giải thuật SHA-1: Hàm nén

Giải thuật SHA-1: Hàm nén

Bước	Hàm <i>f</i>	Giá trị
$0 \le t \le 19$	$f_{_{1}}=f\left(t,B,C,D\right)$	$(B \wedge C) \vee (\neg B \wedge D)$
$20 \le t \le 39$	$f_{_{2}}=f\left(t,B,C,D\right)$	B xor C xor D
$40 \le t \le 59$	$f_{_3} = f(t, B, C, D)$	$(B \land C) \lor (B \land D) \lor (C \land D)$
$60 \le t \le 79$	$f_{_{4}}=f\left(t,B,C,D\right)$	B xor C xor D

- Từ 16 từ (32 bit từ) khối dữ liệu đầu vào, mở rộngthành 80 từ Wt
 - $ightharpoonup Với <math>0 \le t \le 15$, giá trị W_t lấy trực tiếp từ khối dữ liệu
 - \blacktriangleright Với t > 15: $W_t = S^1(W_{t-16} xor W_{t-14} xor W_{t-8} xor W_{t-3})$

So sánh MD5 và SHA-1

- Khả năng chống lại tấn công brute-force:
 - \blacktriangleright Để tạo ra thông điệp có giá trị băm cho trước, cần 2^{128} thao tác với MD5 và 2^{160} với SHA-1
 - \blacktriangleright Để tìm 2 thông điệp có cùng giá trị băm, cần 2^{64} thao tác với MD5 và 2^{80} với SHA-1
- Khả năng chống lại thám mã (cryptanalysis): cả 2 đều có cấu trúc tốt

So sánh MD5 và SHA-1

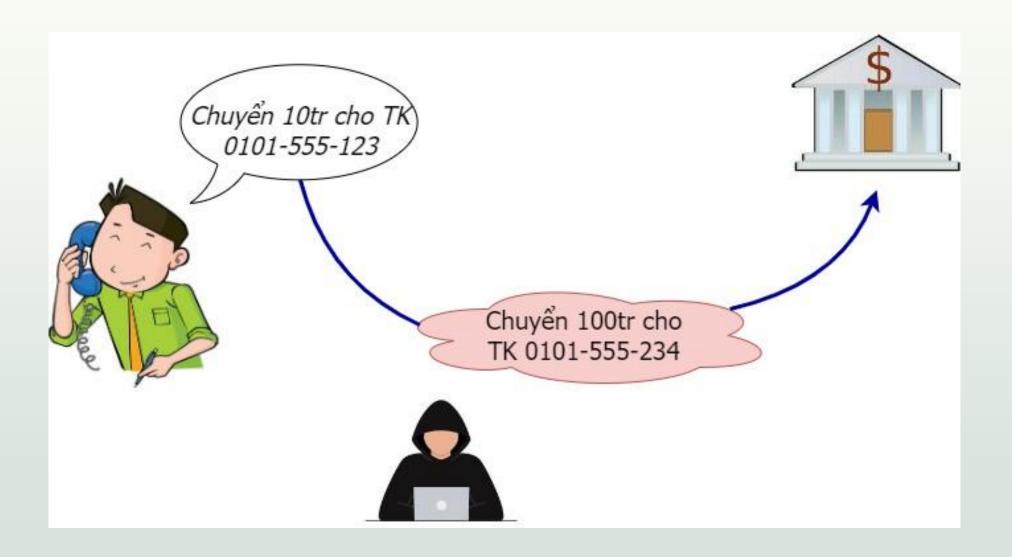
- Tốc độ
 - Cả hai dựa trên phép toán 32 bit, thực hiện tốt trên các kiến trúc 32 bit
 - SHA-1 thực hiện nhiều hơn 16 bước và thao tác trên thanh ghi 160 bit nên tốt độ thực hiện chậm hơn
- Tính đơn giản: cả hai đều được mô tả đơn giản và dễ dàng cài đặt trên phần cứng và phần mềm

Hàm băm - Ứng dụng

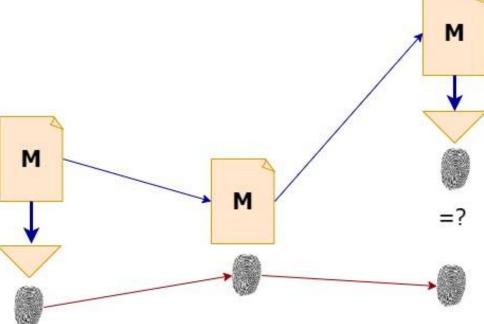
- * Key Stretching (tạo khóa bí mật từ mật khẩu)
- Integrity checking (kiểm tra tính toàn vẹn dữ liệu)
- HMAC Hashed Message Authentication Code (mã chứng thực thông điệp sử dụng hàm băm)
- Chữ ký điện tử

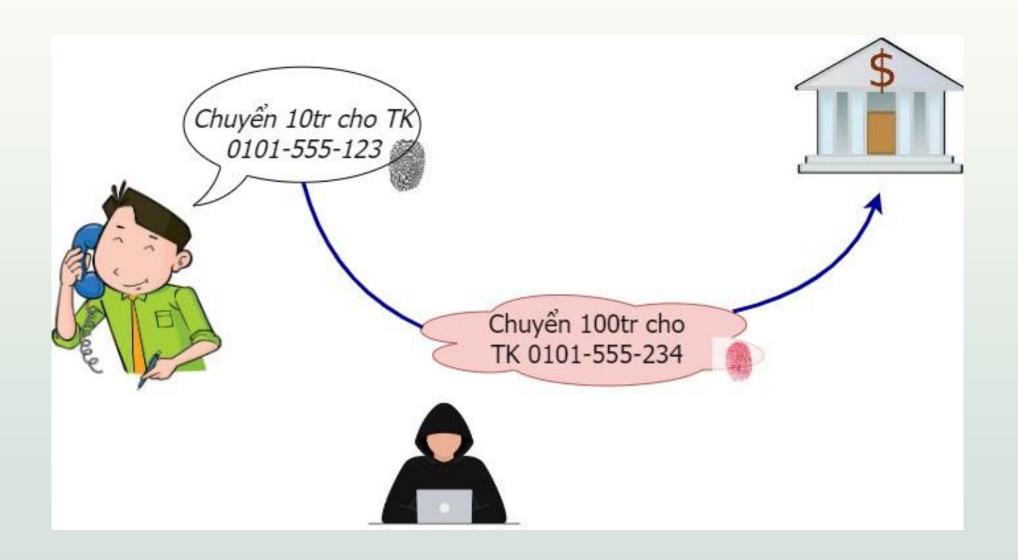
Mật mã hóa dựa trên mật khẩu (PBE)

- Khóa của DES:
 - Chiều dài 56 bit (trong thực tế cài đặt cần 64 bit)
 - Phức tạp, khó nhớ
- → Sử dụng mật khẩu (password)
 - Chiều dài thay đổi, có thể không đúng bằng 64 bit (hay 8 ký tự)
- → Mật mã hóa dựa trên mật khẩu
 - Băm mật khẩu có kích thước bất kỳ thành khóa có đúng 64 bit

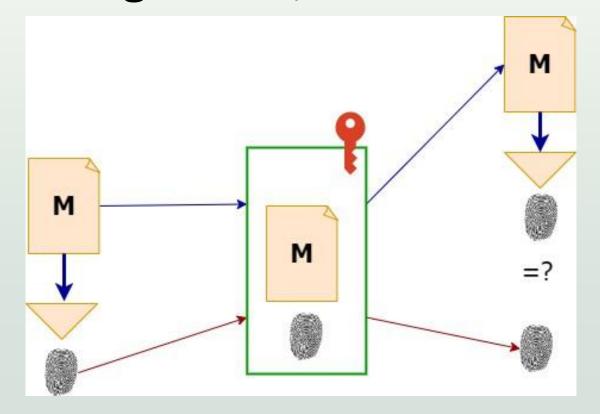

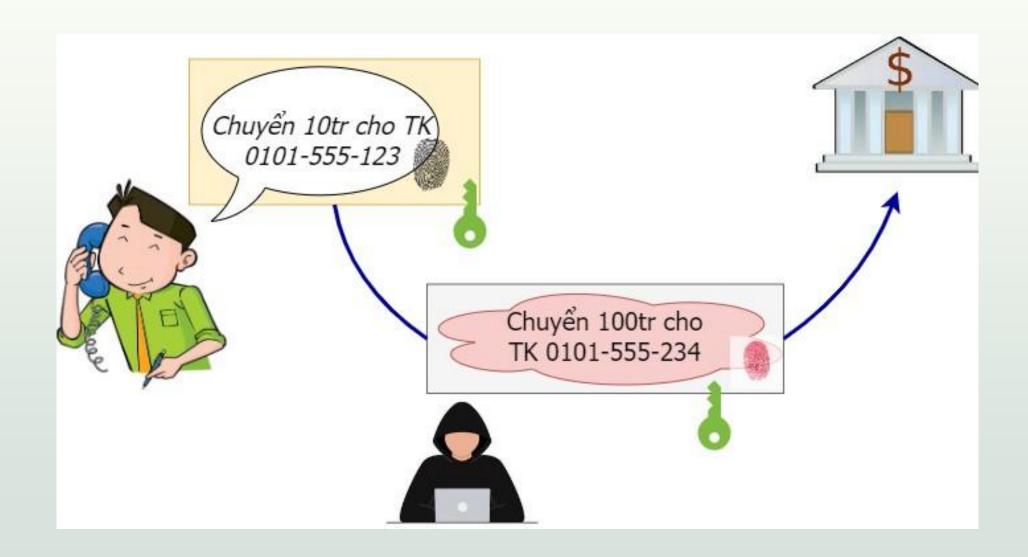
- Gửi: gửi đính kèm theo thông điệp một bản băm của nó
- Nhận: băm thông điệp và so sánh với bản băm đi kèm

- Gửi đính kèm theo thông điệp một bản băm của nó
- Mật mã hóa cả thông điệp và bản băm bằng khóa công khai của người nhận

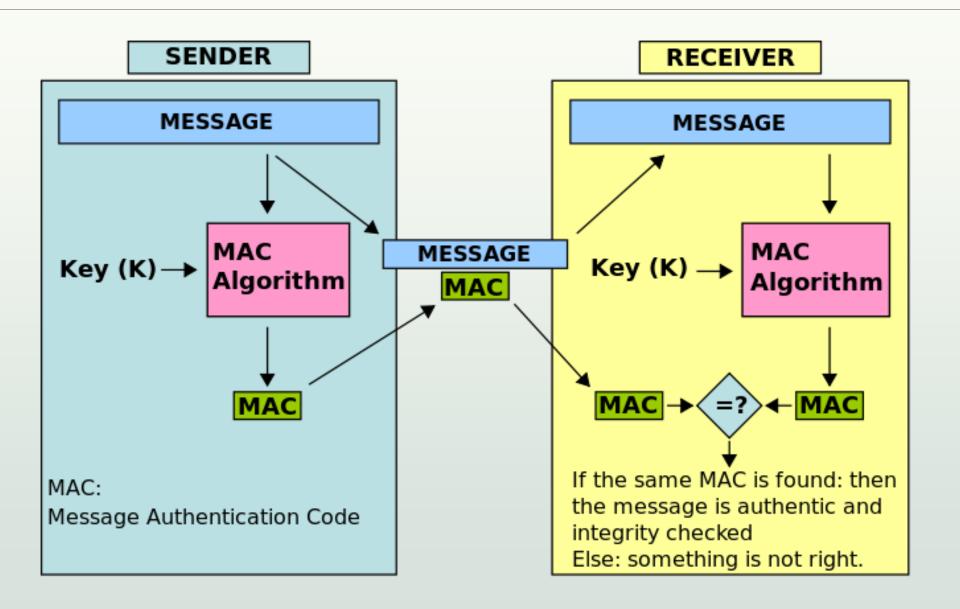

- Chứng thực thông điệp (message authentication) là một cơ chế hoặc dịch vụ được sử dụng để xác minh tính toàn vẹn của thông điệp.
 - đảm bảo dữ liệu nhận được chính xác như được gửi (không chỉnh sửa, thêm, xóa hoặc thay thế)
 - dảm bảo danh tính người gửi là hợp lệ
- Mã hóa khóa đối xứng cung cấp tính năng chứng thực giữa những người chia sẻ khóa bí mật.

- Mã chứng thực thông điệp (Message Authentication Code MAC) là giải thuật yêu cầu sử dụng khóa bí mật
- Đầu vào: thông điệp chiều dài khác nhau và khóa bí mật; Đầu ra: mã chứng thực
- Người sở hữu khóa bí mật có thể tạo các mã chứng thực để xác minh tính toàn vẹn của thông điệp

- * kết hợp hàm băm mật mã với một khóa bí mật
- sử dụng mã hóa đối xứng để tạo ra output có chiều dài cố định cho một input chiều dài thay đổi

Chữ ký điện tử

- Chữ ký điện tử (Electronic signature hay e-signature)
 - một biểu tượng điện tử được gắn vào tài liệu dưới dạng điện tử và được sử dụng bởi người ký để ký tên
 - được ứng dụng nhằm đảm bảo an toàn trong thương mai điện tử (e-commerce) và quản trị điện tử (e-governance)

Chữ ký điện tử

- Một số vấn đề cần đánh giá:
 - Vấn đề ký một tài liệu
 - với chữ ký thông thường thì nó là một phần vật lý của tài liệu
 - Vấn đề kiểm tra
 - chữ ký thông thường được kiểm tra bằng cách so sánh nó với các chữ ký xác thực khác

Chữ ký điện tử: Tính chất

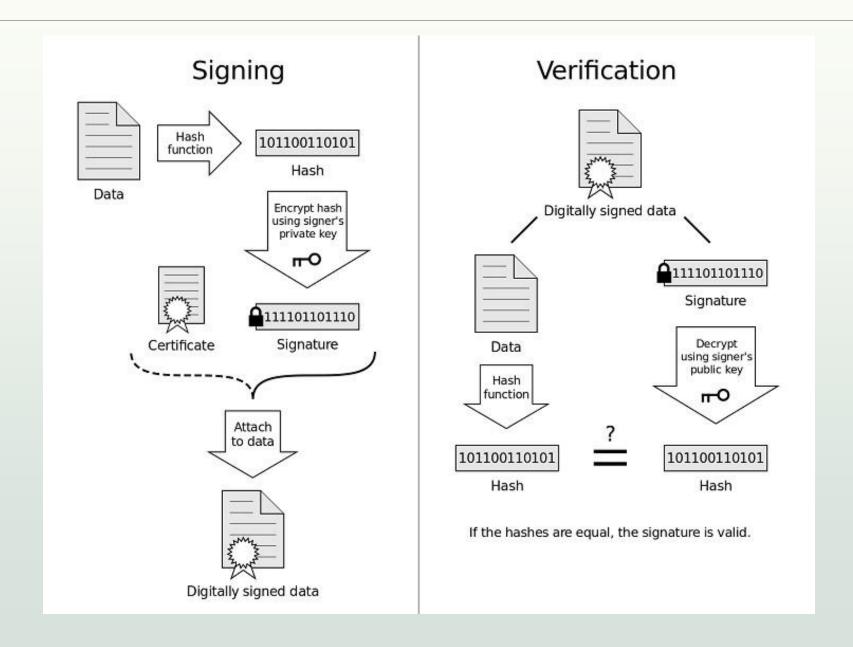
- Tính chống thoái thác
- Tính toàn vẹn
- Xác thực

Chữ ký điện tử: Phân loại

- Gồm các nhóm chính
 - Digital Signature (chữ ký số): dựa vào mã hóa khóa công khai
 - E-sign: không sử dụng PKI mà dựa vào định danh và logs
 - Bio-metric signature (chữ ký sinh trắc): dựa vào đặc điểm cá nhân đặc biệt . . .

- là một dạng của chữ ký điện tử
- dựa trên công nghệ mã hóa khóa công khai cung cấp các dịch vụ: xác thực, toàn vẹn và chống thoái thác
- khóa công khai thường được phân phối thông qua chứng thực khóa công khai

- Sơ đồ chữ ký số: 03 giai đoạn chính
 - Tạo bộ khóa: KeyGeneration()
 - Tạo ra chữ ký: Sign()
 - Kiểm tra / xác minh công khai chữ ký: Verified()

- Sự quan trọng của mô hình này dựa vào:
 - Chữ ký sinh ra được xác thực bằng cách sử dụng khóa công khai
 - Không người nào có thể sinh chữ ký hợp lệ mà không có khóa riêng tư (private key) đúng
- Khác với chữ ký thông thường:
 - thường không xuất hiện trong văn bản
 - > kiểm tra chữ ký bằng giải thuật rất khó giả mạo

Chữ ký số RSA

- tương tự như hệ mật mã RSA, vai trò của 2 khóa bị thay đổi
- khóa riêng sử dụng để ký, khóa công khai của người gửi sử dụng để xác minh chữ ký

Chữ ký số RSA: sơ đồ

- Theo 3 giai đoạn:
 - 1. Tạo bộ khóa: Server tạo ra các tham số liên quan từ đó tính được

$$K: PU = \{e, n\}; PR = \{d, n\}$$

- 2. Thuật toán sinh chữ ký số
 - Input: giá trị băm của thông điệp h(M)
 - Output: chữ ký dựa vào khóa riêng sử dụng mã hóa

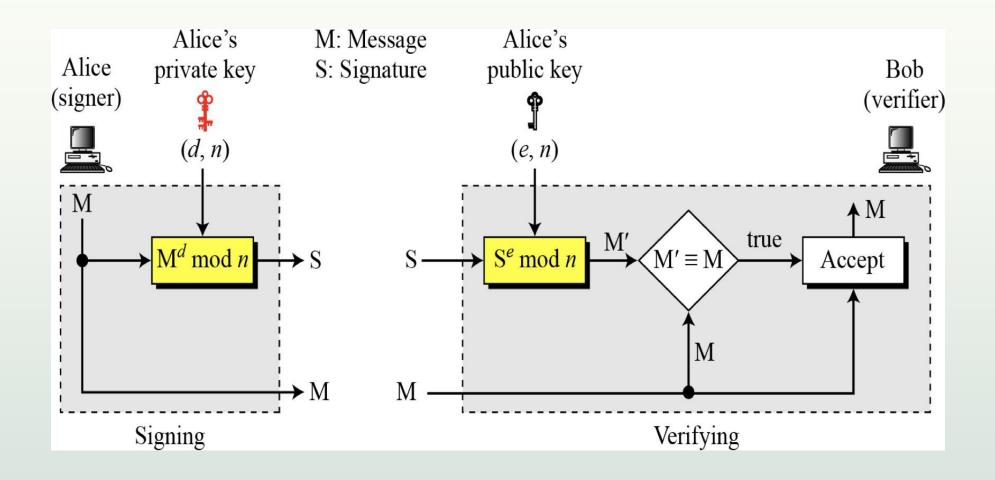
$$S = h(M)^d \mod n$$

Chữ ký số RSA: sơ đồ

- > 3. Thuật toán xác minh chữ ký
 - Input: thông điệp gốc M + thông điệp đã ký S + PU của người gửi
 - Output: kết quả xác minh "TRUE" hoặc "FALSE"

$$M' = S^e mod n \Rightarrow M' = h(M)? \Rightarrow True \ or \ False$$

Chữ ký số RSA: sơ đồ

Chữ ký số Elgamal: Sơ đồ

Tạo bộ khóa:

ightharpoonup Bộ khóa $K = \{PU, PR\}$ với $PU = \{p, \varepsilon, y\}$ và $PR = \{a\}$

Tạo chữ ký trên văn bản M

- ightharpoonup Tính m = h(M), $0 \le m \le p-1$
- Chọn số nguyên k sao cho:

$$1 \le k \le p-1$$
 và $UCLN(k, p-1) = 1$

> Tính khóa:

$$S1 = \varepsilon^{k} (mod p)$$

$$S2 = (m - a * S1)k^{-1} mod (p - 1)$$

$$\Rightarrow \text{Chữ ký số gửi đi } (S1, S2)$$

Chữ ký số Elgamal: Sơ đồ

> 3. Thuật toán xác minh chữ ký

$$v1 = \varepsilon^m \mod p$$

$$v2 = y^{S1}S1^{S2} \mod p$$

$$\Rightarrow v1 = v2?$$

